

Mort democràtica d'una cultura

LA DEMOCRÀCIA NO HA TROBAT FINS ARA UNES FÓRMULES EFICACES QUE ASSEGURIN LA PERMANÈNCIA I EL DESENVOLUPAMENT DE LES CULTURES MINORITÀRIES EN PERILL D'AFEBLIMENT O DE DESAPARICIÓ.

No arribem a assimilar tots els canvis que es produeixen al nostre entorn al llarg d'una vida, ni que siguin produïts per fenòmens naturals. Així i tot, aquests encara els arribem a acollir, com arribem a assumir la mort d'una persona estimada. Caspar David Friedrich, en un dels seus quadres més famosos, va convertir en espai mític el que ja era percebut com a patrimoni natural i alhora simbòlic, els penya-segats blancs de Wissower Klinden, a l'illa bàltica de Rügen. Quan aquests penya-segats s'esbucaren, el 2005, causaren en els nadius un sentiment de pèrdua que s'explica per la mutilació del seu paisatge de sempre. Aquest mateix sentiment pot aparèixer, per exemple, a la vista dels efectes d'un temporal devastador, com el que va arrencar alguns pins monumental que ficaven les arrels a la platja del port de Pollença. Ens arribem a identificar amb multitud d'elements, interioritzem imatges de tota casta... i amb aquests materials patrimonials construïm el país tal com el percebem.

Del passat, cadascú en fa la seva particular lectura, que és part de la lectura compartida per la majoria de la ciutadania, i que atia sentiments i proposa camins de futur. Però a les societats sotmeses a un tràfec demogràfic dut al paroxisme aquesta lectura canònica del passat fet present és cada dia compartida per menys persones, tota vegada que els nouvinguts assenten els fonaments de la seva memòria en allò que els aborígens per ventura perceben com un acte de violència contra la seva imatge del país –o com un fet simplement accessori i insignificant. Em puc imaginar perfectament amb quina carta de naturalesa són assumits pels nouvinguts a Mallorca els disbarats urbanístics més aberrants, sobretot si els faciliten l'accés

GUILLEM FRONTERA

al treball, a l'habitatge, a l'escola dels fills o a la consulta mèdica. Igualment em puc imaginar com els serà, d'insignificant, el que queda, a la barriada palmesana de Son Cotoner, de plantes baixes amb un corral acolorit per una llimonera. Quin valor tindrà per a ells l'oratori de Santa Anna, d'Alcúdia, mentre que per als més vells de la zona l'encanyissat d'hotels encara resulta un punt artificial.

Els moviments migratoris en allau, els que varien significativament la composició d'una població en funció de la seva vivència del país, de la ciutat, del lloc on s'ha produït el canvi, provoquen unes mutacions que poden resultar letals per a les cultures de les comunitats minoritzades. De tan obvi, de tan sabut sembla que no és menester tenir-ho present a l'hora de projectar les polítiques de cada lloc. En els casos més pro-

pers, unes iniciatives per a la "normalització" lingüística sembla que satisfan la majoria de polítics, perquè aquesta majoria no té el coratge d'exigir als immigrants l'esforç d'assumpció de la cultura del lloc on se suposa que volen arrelar –un fet perfectament compatible amb el manteniment de la cultura del país de procedència. S'ha emprat sovint un argument ensucrat i verinós: no s'ha d'exigir, s'ha d'estimular per convèncer: es pretén, així, demonitzar tècniques com la de la dita immersió i altres de similars.

És obvi que el país que cadascú voldria defensar per al futur té les arrels en la seva memòria, en la seva experiència, un país que ha assimilat canvis que jutja positius i que es nega a assumir-ne d'altres que encara li suposen una ferida oberta. Amb els moviments atropellats de la demografia, els valors més permanents d'una determinada societat poden esdevenir secundaris o ser majoritàriament declarats nocius per al progrés.

Als nostres països, centrem molt la qüestió en la llengua, i feim bé, però aquesta és la part, potser, més visible de la situació i sobre la qual és més fàcil legislar, sempre que no hi hagi intromissions d'un Wert o d'un Juan Antonio Bauzá *et al.* Altres matèries, per la seva naturalesa, no són tan bones d'expressar en termes jurídics. Les urnes, per la seva banda, no distingeixen, de cada vot, quin país voldria per al futur ni en quin moment el votant començà a elaborar la imatge del país, ni si aquesta imatge coincideix molt, poc o gens amb la que anys enrere havia nodrit els somnis de la gent. Hi ha moltes maneres de sepultar una cultura, algunes de perfectament democràtiques.

Escriptor, guionista i crític d'art